

Til samtlige statsadvokater,
samtlige politimestre og
Politidirektøren i København.

DATO 16. august 2005

JOURNAL NR.

RA-2005-131-0003

BEDES ANFØRT VED SVARSKRIVELSER

+ bilag

RIGSADVOKATEN

FREDERIKSHOLMS KANAL 16

1220 KØBENHAVN K

TELEFON 33 12 72 00

FAX 33 43 67 10

Rigsadvokaten

Informererer Nr. 29/2005

Bestemmelserne i retsplejeloven om efterforskningsskridt gælder også, når der er tale om foranstaltninger rettet mod fysiske eller juridiske personer i udlandet.
(RA-2004-5161-0088)

Ved en kendelse af 28. juli 2005 har Højesteret taget stilling til spørgsmålet om lovligheden af nogle gennemførte efterforskningsskridt i England.

Under efterforskningen af en større økonomisk sag om underslæb af særlig grov beskaffenhed og skattesvig af særlig grov karakter blev det klarlagt, at der fra en fond var overført penge til en række selskaber i udlandet. Pengeoverførslerne vedrørte uddelinger fra fonden, der skulle være anvendt til almennyttige formål, men efterforskningen pegede på, at pengene – bl.a. gennem et engelsk selskab – blev udbetalt til andre modtagere end de velgørende foreninger mv., der var anført i fondens regnskab.

I efteråret 2002 blev en af de sigtede i sagen fremstillet i et grundlovsforhør i Retten i Ringkøbing. Under forhøret fremlagde sigtedes forsvarere en erklæring udarbejdet af det engelske selskabs revisor, der skulle dokumentere berettigelsen af pengeoverførslerne.

Anklagemyndigheden udfærdigede på nævnte baggrund den 5. november 2002 en retsanmodning til de engelske myndigheder om afhøring af revisoren.

Afhøringen blev gennemført den 3. juli 2003 på Serious Fraud Offices' kontor i London. Afhøringen blev tilrettelagt således, at en engelsk polititjenestemand indledte afhøringen med at gøre vidnet bekendt med bl.a., at han efter engelsk ret var forpligtet til at udtale sig til politiet, og at han skulle besvare de stillede spørgsmål sandfærdigt. Derefter overtog de tilstedeværende danske anklagere den egentlige afhøring.

Under afhøringen oplyste revisoren, at han på sit kontor var i besiddelse af regnskaber for selskabet og en række andre selskaber, der ligeledes indgik i efterforskningen. Denne forklaring foranledigede, at den engelske polititjenestemand overfor revisoren oplyste, at han var forpligtet til at udlevere disse dokumenter i fortsættelse af vidneforklaringen.

RIGSADVOKATEN

SIDE 2

Forsvarerne har herefter under domsforhandlingen af sagen bl.a. gjort gældende, (1) at selve afhøringen af revisoren måtte anses for et ulovligt efterforskningsskridt, og (2) at pålægget til revisoren om udlevering af dokumenter var ulovligt i henhold til retsplejelovens § 806, stk. 3, idet indgrebet var sket uden forudgående retskendelse.

Retten i Ringkøbing afsagde kendelse den 6. november 2003. Retten udtalte for så vidt angår lovligheden af afhøringen af revisoren følgende:

”Retten finder, at bestemmelsen i retsplejelovens § 750 om politiets afhøringer som udgangspunkt også må finde anvendelse i tilfælde, hvor der i anledning af efterforskning eller retsforfølgning her i landet på grundlag af en retsanmodning fra de danske myndigheder foretages udenretlige afhøringer af personer i udlandet. Retten finder, at dette navnlig må medføre, at de danske politimyndigheder i tilfælde af sådanne afhøringer uanset de bestemmelser, der gælder i det pågældende land, skal tilstræbe, at afhøringen finder sted under omstændigheder, hvorunder det ikke bliver pålagt nogen at afgive forklaring og ikke anvendes tvang for at få nogen til at udtale sig. Retten finder endvidere, at udenretlige afhøringer, der er sket uden overholdelse af de anførte principper, må anses som ulovlige efterforskningsskridt i den forstand, der er forudsat i retsplejelovens § 746, stk. 1. Retten tager herefter den påstand, som tiltalte[...s] forsvarer har nedlagt, til følge, hvorefter en afhøring, der er foretaget den 3. juli 2003 af revisor [...], hvor denne under trusler om straf blev pålagt at udtale sig til politirapport og sandfærdigt at svare på de spørgsmål, som personer fra den danske anklagemyndighed stillede, var et ulovligt efterforskningsskridt.”

Vestre Landsret afsagde den 17. maj 2004 kendelse i sagen. Landsretten udtalte bl.a. for så vidt angår lovligheden af afhøringen af revisoren følgende:

”Det må efter det oplyste lægges til grund, at afhøringen den 3. juli 2003 af revisor [...] blev foretaget på baggrund af den retsanmodning af 5. november 2002, som Politimesteren i Holstebro fremsatte over for de engelske myndigheder efter reglerne i Den Europæiske Konvention af 20. april 1959 om gensidig retshjælp i straffesager, og at afhøringen skete i overensstemmelse med gældende engelsk ret. Den omstændighed, at det ved indledningen af den udenretlige afhøring blev pålagt vidnet at udtale sig til politiet under strafansvar, kan ikke i sig selv begrunde, at afhøringen anses for et ulovligt efterforskningsskridt. Der foreligger heller ikke i øvrigt oplysninger – herunder vedrørende

gennemførelsen af afhøringen – som kan føre til, at afhøringen anses for et ulovligt efterforskningskridt. Landsretten tager derfor anklagemyndighedens påstand vedrørende dette led i byrettens kendelse til følge”.

Procesbevillingsnævnet meddelte den 3. november 2004 tilladelse til, at landsrettens kendelse indbringes for Højesteret.

Højesteret udtalte følgende:

”Bestemmelserne i retsplejelovent om efterforskningskridt gælder også, når der er tale om foranstaltninger rettet mod fysiske eller juridiske personer i udlandet. Når derfor danske repræsentanter for politi- og anklagemyndigheden som led i et andet lands opfyldelse af en retshjælpsbegæring om afhøring af en person som vidne i det pågældende land reelt foretager afhøringen dér, således som tilfældet har været i nærværende sag, skal de vejlede om de relevante danske afhøringsregler og søge afhøringen gennemført i overensstemmelse med disse.

RIGSADVOKATEN

SIDE 3

De repræsentanter for den danske anklagemyndighed, som reelt foretog afhøringen af revisor [....] den 3. juli 2003 i England, vejledte ikke om retsplejelovens § 750 og søgte ikke afhøringen gennemført i overensstemmelse med bestemmelsen. Afhøringen må af denne grund anses for stridende mod retsplejelovens § 750. Højesteret tager herefter de kærendes påstand 1 til følge. Der er ikke herved taget stilling til, hvilken bevisførelse der kan tillades under sagen.

Hvad editionspålægget angår, tiltræder Højesteret, at der ikke er handlet i strid med retsplejelovens § 806, stk. 3. De kærendes påstand 2 tages derfor ikke til følge.

Højesteret stadfæster herefter landsrettens kendelse med den ovennævnte ændring.”

Kopi af Højesterets kendelse vedlægges.

Henning Fode